

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplace Nr. 15 Sibiu

Se prenumără și la poștă și la librării.

Epistole nefrancate se refuza. Manuscrise nu se înajiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia” soc. pe lațian

Numeri singuratici à 20 bani se vând la librăria C. Carj, Ploiești

Revista presei.

La broșura lui Bánffy este cazul de a spune vechiul adaj: *habent sua fata libelli*.

S'a scris pentru cercurile intime ungurești, și a ajuns în gura lumii întregi. A denunțat secrete de stat, cari ne privesc așa de mult pe noi Români, și a ajuns pe mâna noastră; a ajuns în parlamentul României, și a aruncat valuri, cum rar s'a mai văzut.

Destinată a mântui existența faimoasei secții de naționalități, — a compromis-o, ireparabil. Și tainele „cabinetului negru”, pe care l'a demascat, preocupă azi cabinetele atâtor puteri.

Pe când apariția de abia i-a fost anunțată de vre-un ziar maghiar, acum aproape toate se ocupă de ea la primul loc.

Nu numai cele din Pesta, ci și cele din Viena și străinătate.

Sunt interesați articolii acestor ziare; mai ales a celor maghiare.

Credem de datorita noastră a-i re-leva, și a-i face cunoscuți, măcar în reasumate fidele.

Atragem atențiunea cu deosebire asupra articolului din „Pesti Hir-lap”.

Lăsăm să urmeze aci o scurtă re-vistă asupra ziarelor maghiare cari se ocupă cu faimoasa broșură bánffystă.

Pester Lloyd.

Vecinic guvernamentalul „Pester Lloyd” constată în numărul de Sâmbătă, că broșura despre politica lui Bánffy în chestia naționalităților a aprins de nou focul în București, și oarește pe Polonyi, că el a aprins focul făcând din broșură obiect de discuție în dieta maghiară.

Găsește de foarte natural, că opoziția română folosește această nouă armă pentru a sparge majoritatea și a trânti guvernul, căci acesta e un scop sublim pentru orice opoziție, și sfânte sunt toate mijloacele la astfel de oca-siuni, până și obstrucția.

»Putem să privim însă liniștiți la cele ce se întâmplă, — zice apoi Pester Lloyd, — pentru că sîntem convingi că fiecare majoritate română, întru-cât urmărește politica intereselor române, și nu vânează după fantasmagorii periculoase, va observa în raporturile cu Austro-Ungaria linia de conduită a actualului guvern. Putem vorbi nejenăți despre aceasta, fiindcă dorim în mod onest conservarea raporturilor amicale cu regatul vecin.

Constată apoi P. L. că monarhia austro-ungară trebuie să pună preț pe raporturile intime cu România, dar afirmă, că și România trebuie să înțeleagă, că amicitia Austro-Ungariei este pentru ea o necesitate de existență. Stînd între două puteri mari, ca o insulă națională, România nu se poate isola, ci trebuie să se lipească de una dintre puteri. În Rusia s'a înșelat, prin urmare e silită să se lipească de Austro-Ungaria.

»Nu de dragul ochilor noștri a intrat România în politica triplei alianțe, — continuă P. L., — ci interesele proprii prea reale, i-au dat această direcție; și cătă vreme România nu-și desconsideră interesele, nu va părăsi nici ogașul în care a intrat.

»P. L. le pune în fine la inimă celor din România, să renunțe la agitațiile puse la cale printre „cetățenii noștri români” (adecă cei din Ungaria) și să nu patronizeze, nici direct nici indirect, tendințe contrare statului și de egală însemnătate cu tradarea de patrie, dacă s'ar ivi ic-icelea printre „poporația noastră română” (adecă printre noi), — și-și încheie articolul astfel:

»Dacă într-adevăr, cum se spune în broșura pomenită, ministrul-preșident maghiar a atras atențiunea, — și încă cu succes, — a guvernului român asupra unor aparițiuni de conexie între agita-țiunile dușmănoase din București și din

Ardeal, ce ar fi de condamnat în acea-sta, chiar și din punctul românesc de vedere, și ce pot obiecționa în contra politicianii români, îngrijorați de condi-țiile puterii și de siguranța țerei lor proprii? Partidele române se-și termine certele într'olaltă cum vreau și cum pot; e treaba lor. Dar dacă vor medita bine, se vor feri să pună lupta pe un teren, în care se află rădăcinile siguranței Ro-mâniei, germele viitorului ei, al cărui pământ, prin urmare, nu poate fi sub-minat cu prea mare ușurință.

Constatăm că articolul e scris cu o rară calmitate, lucru nu prea obișnuit la cei dela P. L. când e vorba de Ro-mâni și de România.

Magyarország.

Publică în nrul de Sâmbătă, 1 Aprilie un articol iscalit de Pázmándy Dénes, unul dintre fostii agenți ai lui Bánffy.

Articolul se începe astfel:

»Baronul Desider Bánffy, se măn-drește mult cu aceea, că e bună poli-tică de naționalități a urmatel. El avea obiceiul modest de a-și da prin intimiti soi opitelul de „cel mai naționalist mi-nistru-preșident”. Și pentru-ca guver-narea sa de patru ani s'ă nu dispară fără nici o urmă, cu ocaziunea dimisio-nării sale a pus la cale publicarea a vre-o jumătate duzină de scrieri volante, în cari Excelența Sa e lăudat până în al șaptelea cer.

Azi semioficioasa vieneză, „Frem-denblatt”, zice despre una din aceste broșuri, că e scrisă la strimtoare extremă, și e un lucru de clacă, basat parte pe neadevăruri, parte pe fapte întortocheate. Astfel caracterizează organul ministeru-lui de externe, cu o lună după demisio-narea lui Bánffy din scaunul de mi-nistru-preșident, broșura intitulată „Poli-tica de naționalități a lui Desider Bánffy”, nu numai concepțată de din-sul, dar scrisă chiar direct la ordinul dînsului.

În restul articolului Pázmándy vor-bește despre isprăvirile sale. Poate vom reveni.

Budapester Tagblatt.

Organul nemțesc al contelui Ap-ponyi, publică în numărul dela 31 Mar-tie următorul entrefilet:

»Broșura anonimă, ce a apărut de curînd pentru glorificarea politicii ba-ronului Bánffy, și a cărei origine se as-crie, cu drept sau fără drept, fostului ministru-preșident — a făcut în Româ-nia sange rău. De fapt o chestiune așa delicată, ca chestiunea naționalităților, n'a putut fi tratată mai fără tact și în in-teresul bunelor noastre relațiuni cu țeara vecină ar fi fost mai bine să nu se fi scris broșura.

Bine, că șeful noului guvern, Co-loman Széll, s'a trudit să repareze reaua impresiune, ce broșura făr îndoială a produs-o, declarându-se el asupra bro-surei într'un ton de dispreț binisor ac-centuat, — dar în atari afaceri rămîne totdeauna încă un rest de amărăciune și astfel va trece mult timp, până-când valu-rile mișcării, cărei noi în tot cazul nu-i dăm mare însemnătate, se vor notezi earăși.

Magyar Ujság.

Organ bánffyst, guvernamental și azi, publică în nrul dela 1 Aprilie un prim-articol asupra broșurei și luptei ce a provocat.

Traducem, reasumând, următoarele:

»Nu ne ocupăm cu aceea, că ce e, și ce nu e, în broșură. E libertate de presă; fiecare poate scrie ce vrea, fără a angaja pentru aceea libertatea guver-nului și națiunii maghiare.

După-ce spune ce valuri a provo-cat în România, își exprimă nădejdea, că se vor potoli luptele.

»Presupunem despre politicianii ro-mâni, că știu, cumcă politica Austriei și Ungariei față cu vecinul regat român și după apariția broșurei rămîne aceeași, ce a fost înainte de apariția ei.

»Această politică, — respingînd conștiinței și energie ori-ce încercare menită a așta naționalități noastre — a dovedit și va dovedi întotdeauna ami-ție, bunăvoință și sprigin față cu Ro-mânia. Ori-ce ar conține broșura, ea nu va altera acest fapt.

Dar zice, că și de vor continua luptele de partid, ele nu vor altera en-

tente cordiale” dintre România și mo-narhia austro-ungară. Această relațiune a susținut ea și alte furtuni, pentru-că ea răspunde intereselor României, apoi „și noi punem mare pond pe bunele ra-porturi cu România, a cărei importanță la Dunărea-de-jos o știm aprecia după valoarea sa.

Articolul e înțut diplomaticeste, nu înzădar e iscalit: „Diplomatul”.

Pesti Hir-lap.

Organ bánffyst, șovinist, guverna-mental. Deocamdată apără și pe Széll, dar la apropiata secesiune, ce s'ar face, va fi de sigur organul opoziției tiszaiște-bánffyste. Este organul, care la ince-put a anunțat apariția broșurei, rele-vând, că conține date pozitive. Acum o mai întortochează nițel, privitor la date, dar spune și lucruri nou:

Traducem:

»Pe oamenii tari îi urmărește ura dușmanilor lor și în mormînt; cum se-nu-i urmărească în singurătatea retra-gerii lor? L'a rezervat lui Polonyi Géza gloria, s'a dovedeasă acest lucru, și se nu înțelegea admoniția acelei re-signațiuni patriotice, care se vedește în retragerea definitivă a baronului Bánffy, și care e un adevăr obligator pentru toți, cei-ce prefer urei și intereselor per-sonale cauzele comune ale patriei.

»Cam înainte cu două săptămîni a apărut o broșură, care laudă acțiunea politică a baronului Bánffy, după-cum și dușmanii i-o laudă.

»În broșură au fost date po-sitive, deși nu în lumină politică po-trivită. Scrierea însă n'a făcut deose-bită senzație nici aici-acasă. Totuși Po-lonyi Géza a întrebuintat-o, ca să strice lui Bánffy și după-ce a căzut. A fîrit chestiunea înaintea camerei deputaților și adăugîndu-li acusa tradării secreteilor oficiale, a cerut dela prim-ministrul Széll cercetare contra autorului.

»Pe prim-ministrul întreagă afacerea l'a atîns neplăcut și a răspuns, că n'a cetit broșura, dar dacă se cuprinde în ea, ceea-ce spune Polonyi — deși asta nu se cuprinde — va porni cercetare.

Dar și în România sînt politicianii ca ai noștri. Aceștia au luat înainte interpelarea (neadevărât; indignarea și lupta s'a primit în România înainte de-a se-și deinterpelare. (»Red. Trib.) și fiindcă o poziție a ei (a interpelării? Red. Trib.) s'a putut interpreta astfel, că D. Sturdza, ministru român de externe, a conlucrat (összejáztott) în interesul ali-pirei la tripla alianță, în interesul sufo-rării propagandei din Ardeal și a amă-girei opoziției române, — au făcut o furtună însemnată din interpelarea lui Polonyi contra lui Sturdza, contra Un-gariei și contra politicii triplei alianțe.

»Așadar Polonyi, întru infumura-re a sa a implicat pe prim-ministrul C. Széll într'un necaz, care lipsind bună-voința lui (Polonyi) ar fi lipsit cu totul de pe capul țerei. Astfel însă nu se poate ști căle de toate mai pot urma din acest necaz; la nici un cas însă nu va urma folosul cauzei maghiare, pentru-că eata, din Viena, se aude glasul acelor, cari în chestiunile externe nu bucleros ajută interesele maghiare, și ei se bucură acum dimpreună cu Polonyi. (Alușio la un ar-ticol din „D. Volksblatt”. Red. Trib.)

După-ce apără pe dl Sturdza, arun-cându-i vina pe alții, zice:

»Nu vom zice, că Kálnoky ar fi fost răsturnat, toemai pentru-că a ne-gles interesele maghiare în România, — deși aceasta numai spre laudă i-ar pute servi lui Bánffy; dar vom spune, că în hotărîrile diplomatice și în con-ver-sațiunile intime, ce au avut loc în toamna anului 1897 în Budapesta, de fapt a avut rol chestia apărării na-ționalităților. Și amînînd „în infle-sul, că nici o putere amicală, se nu permită supușilor seia agila pe teritorul Ungariei.

»Și dacă de atunci și fără explica-rea mijloacelor silnice de politică internă s'a stabilit pace și echilibru în aceste chestiuni, asta de sigur nu e meritul lui Polonyi și altor „fuseri”. Din contra e un avantaj pentru actualul cabinet, care cel puțin în acest punct a primit o bună moștenire.

»De altfel toate aceste lucruri s'o rămînă într'atîta; fiindcă nu e toemai folositor intereselor statului a fiecare în-desert. (Pare-că regretă desvelirile de mai sus. Red. Trib.) Învătăura însă s'ee în vederea fiecărui politician ma-ghiar. Politica lui Bánffy, în chestiunea

naționalităților nu numai a fost corectă, ci într'atîta a fost investită cu atribu-țiile stabilității, încât nici, cu o ură „posthumă” nu se poate cineva amesteca în ea fără de a păgubirea această bine alcătuită operă cu sgînduirea intereselor maghiare.

»Acest teren nu e toemai potrivit diletantismului politic, fiindcă din în-tîmplare de el se leagă foarte mari in-terese patriotice. Ear mîna fatală, a lui Polonyi e ca focul; arde tot, de ce se atinge. El a făcut mai întău ob-strucțiunea destructivă maghiară și acum a făcut și obstrucția din București în contra Ungariei. — Bucure de aceasta, cine poate. Pe noi nu ne lasă inima.

Neues Pester Journal.

»Organ guvernamental, de coloritul lui „Pesti Hir-lap”. Serie cam în același sens. Regretă că Polonyi a adus cheștiunea în dietă și a scos astfel la iveală broșura.

Sibiu, 3 Aprilie n.

»Demonstrațiile române. »Pesti Napló” vorbește de demonstrațiile din București îndreptate în contra po-liticii maghiare de naționalitate (mai bine zis: de desnaționalizare) și con-stată că nu sînt oameni serioși cei-ce le pun la cale și de aceea nici nu tre-bue luate prea în serio. »Scopurile lor, — zic cei dela „P. N.” — cătă vreme e vorba de luptele lor interne, nu ne privesc. Dar dacă este conștiență în România din Ungaria, ei ar trebui în prima linie să protesteze în con-tra faptului de a fi ei ciomagul cu care opoziția de ori-ce culoare lo-vește totdeauna în cei dela putere. Experiența a dovedit din destul, că pentru politica „Românilor” din Un-garia nu au fost salutare astfel de de-monstrafțiuni, ci din contra, cum a zis Filipescu, dacă ea s'a înfundat, a fost numai în urma demonstrațiilor din Bu-curești.

»Adică noi să protestăm! Fourle bine, lui să protestăm. Dar nu ne-ar pute spune onorabilii dela „P. N.” că pe ce cale să protestăm, dat fiind că dreptul de intrunire e confiscat pentru noi? Așteptăm răspuns.

»Desvelirile lui Bánffy. Colaboratorii lui Bánffy, — genialitatea pusă la dosar, — se fin mereu de desveliri. Au început o serie lungă de articole în „Egyetértés”, în scopul de a demonstra, că Bánffy a căzut înă în August, anul trecut, după întrederea amută cu Monar-chul și cu ministrii austriaci la Ischl. Natural, că baronul Bánffy e prezentat ca un urias care a luptat cu hîste pitici, dar piticii i-au pus cursă și l-au dat gata — istorie. Nu Coroana, nici obstrucția maghiară, ci camarila a trîntit pe Bánffy, în contra voinței Monarchu-lui; așa zice al doilea notar anonim al lui Bánffy, vînd prin aceasta se constată, că Ma-ghiarul nu e stăpîn în casa sa, ci dela Viena s'ee conduce politica și se fine judecată asupra oamenilor seii politici. »Freundenblatt” luînd șire despre „desvelirile” din „Egyetértés” de-clară însă cu toată puterea cuvîntului, că ace-stea nu mai sînt desveliri, ci invenții, și încă de o astfel de monstruoșitate, încât se condamnă singure și fac superfluu apărarea lor din partea oamenilor serioși.

»Ca autor al articolelor e bănuît domnul János Benedek, toley cu Jessenszky și fost om de casă la Bánffy; deci, dl János are cuvîntul pentru a-și dovedi invențiile.

»O declarațiune. Dl Iancovescu a făcut în camera română următoarea declarațiune:

»Lipsind dela sedința adunării deputaților în momentul când s'a votat moțiunea dlui Nacu (moțiunea de în-credere, Red. Trib.) în chestiunea națională, cred că sînt dator să mă explic. Vechii membri ai Ligii culturale, concepțiunea mea personală despre chestia națio-nală și împrejurările actuale m'ar fi silit, a nu vota această moțiune.

I. N. Iancovescu.

Politica baronului Bánffy în chestia naționalităților.

VI. Acțiunea culturală politică a lui Bánffy. (Urmare).

Acel Bánffy, pe care zărele „opo-siționale, în mod nevrădnic, l-au calom-niat, numindu-l ignorant și dușman al științelor, s'a preocupat și cu chestiuni pedagogice, mai ales când ele aveau vre-un raport cu politica-i de națio-nalități.

»Încă în timpul că a fost fișpan, a știut din experiență directă, că de mi-serabil este neglijat învățămîntul limbei maghiare prin școalele primare săsești din părțile ardelen. În vara anului 1897 a atras atenția ministrului instruc-țiunii asupra acestei împrejurări, ru-gîndu-l să invite pe inspectorii învătămîntului de prin părțile locuite de Sași, să facă un raport amănunțit de modul cum se face prin înțăturile res-pective învățămîntul limbei maghiare prin școalele săsești. Rapoartele inspec-torilor au fost examinate de Bánffy din punct de vedere politic și, în adresa sa către ministrul instrucției, pe care a re-dactat-o cu luarea în considerare a da-telor acestor raporturi, a schițat un în-treg program de muncă, a cărui ex-ecutare e menită a înlesni învățămîntul limbei maghiare prin școalele săsești.

Sub raportul politicii naționale nu e de puțină importanță nici chestiunea dacă în școalele secundare de prin pro-vinciile locuite de naționalități se pro-pune și acum limba și literatura națio-nalității respective? Înainte de Bánffy, nu s'au preocupat de această chestiune nu numai „bărbații politici”, dar și măcar ministrul învățămîntului. În urma inițiativei lui Bánffy, ministrul instruc-ției a ordonat în acest scop o anchetă. Directorii, inspectorii generali și auto-ritățile principale confesionale au în-aintat, în această privință, raporturile lor către ministrul instrucției, prin cari s'a pus la dispoziția ministrului o materie prețioasă, dîndu-se baza necesară ca și această chestiune nu de puțină impor-tanță să fie reglementată conform inte-reselor naționale ungurești.

»Nu este nici o urmă, că înainte de Bánffy s'ă se fi preocupat cineva din punct de vedere politic de aceea, ca exămenele de maturitate și inspecțiile din cursul anului prin școalele secu-dare ale naționalităților să se fie explea-tate spre a se da ministrului instrucției informații precise despre spiritul ce dom-nește prin aceste școale sub raportul patriotismlui și al intereselor statului. Nici această împrejurare n'a scăpat aten-țiunii lui Bánffy. A cerut procesele ver-bale și rapoartele inspectorilor despre aceste examene și inspecții, și când s'a convins că trimisiți guvernului și inspec-torii învățămîntului, în cele mai multe cazuri n'au nici măcar o idee căt de vagă despre partea politică a misiunei lor, a elaborat câteva instrucțiuni amăn-unțite pentru dînși, ear pe altă parte a rechemat, pe acei trimisi ai guvernul-ui, cari n'au dovedit destul simț și un zel corăspunzător pentru partea politică a misiunei lor, numind în locul lor alte persoane cari puteau să dea garanții de pline în această direcție.

»Nimeni înainte de Bánffy nu s'a preocupat de spiritul ce domnește printre tinerimea universitară a naționalităților. Această nepăsare a fost cauza, că în-ainte de 1895 tinerimea universitară ro-mână putea să joace un rol atît de în-semnat în mișcarea naționalității române. Ea se putea organiza pentru cele mai îndrăznețe agitații politice, se putea pune în raport cu societăți străine, — și totuși nimeni n'a împedecat-o. Înzădar au relevat ziarele acele fapte bătătoare la ochi și revoltătoare, că tinerimea română joacă rolul de căprîn în mobilizarea mas-selor cu ocazia unor demonstrații de naționalitate, că fabrică Memorande și Replii nu numai pentru Români, ci și pentru seducerea „opiniei” publice din străinătate și a calomniării Maghiarilor.

»Abia ajuns la putere, guvernul Bánffy a poruit o anchetă în contra so-cietății „Petru Maior” a tinerimii române din Budapesta. A durat luni întregi re-vizuirea arhivei și activității literare și a bibliotecii acestei societăți de cătră specialiști anume însărcinați. Această anchetă a constat pentru tîrecători grave, dar a mai constat în mod ca-todoric, că actualii membri ai societății n'au înțeles nici o parte în mișcări poli-tice. Societatea n'a fost desființată, dar a fost pusă sub paza riguroasă.

Tot în urma inițiativei lui Bánffy, ministrul instrucției a invitat pe rectorii celor două universități, precum și pe directorii școlilor speciale, ca să urmărească cu atenție încordată toate mișcările sociale și culturale ale tinerilor de naționalitate nemaghiară. Acolo unde răul s'a întins așa de mult, că sfaturile binevoitoare și supravegherea riguroasă nu puteau ajuta nimic, cum dovedește cazul lui Bolcaș, Bánffy nu s'a spărit nici de pedecile cele mai severe.

Pe Bolcaș, care în Oradea-mare a agitat în toată puterea cuvântului pe studenții români în contra maghiarilor, și care la congresul internațional studențesc din Turin s'a purtat ca un denunțator, aproape ca un trădător de patrie, — l'a exclus nu numai din toate școlile superioare din țară, ci a decis ca diploma pe care ar obține-o în străinătate să nu se echivaleze aici în patrie. Această hotărâre s'a stabilit ca un exemplu pentru viitor. Șapte-sprezece studenți români dela Oradea-mare au comis fanfanada, declarând, că s'nt solidari în toate cu Bolcaș. Pedepsa lor a fost, că rectorul Academiei de drept a respins pe toți dela înscrierea pentru al doilea semestru.

Putem fi convinși, că dacă supravegherea se va îndeplini cu aceeași severitate, ca până acum, tinerimea nemaghiară a școlilor noastre superioare va găsi după câțiva ani în studii, ear' nu în politică, mândria și datorită sa exclusivă.

Ear' în lunile din urmă, — după cum am amintit deja la capitolul privitor al subvențiilor române, — Bánffy a deschis negocierii cu ministrul instrucției în interesul înființării unui serviciu care va avea menirea a lărgi drepturile de control ale M. Sale, prevăzute în lege, față de școlile și bisericele confesionale, ca îndeplinirea acestui drept de control să se facă mai sistematic și mai riguros sub raportul intereselor statului. Acest serviciu de control va fi chemat a desființa acea stare de nesuferit, ca unele școli să fie pepinierile spiritului antipatriotic decorom sau panslav. Putem să ridicăm acum chestiunea, dacă aceste demersuri ale lui Bánffy nu vor rămâne acum pentru vecie numai cu bun început?

(Sfârșitul va urma).

„Faimoasa secție”

Sub titlul acesta pledează Hazánk pentru cassarea secției de naționalități de pe lângă ministrul-președinte maghiar, — în primul seu de Sâmbătă.

După o mică introducere, în care se constată efectele „broșurei” cunoscute și se face declarația, că cei dela Hazánk nu au obiceiul să asiste la „înmormântări lipsite de pompă” și de aceea nici nu se ocupă cu broșura, ci cu chestiile din jurul broșurei, cari reclamă sanare, continuă astfel:

„Am stigmatizat, cu tot dreptul, secția aceasta (a naționalităților) câtă vreme a funcționat; e datorința noastră să ne ocupăm cu ea și acum, în zilele împăcării și a împăciuirilor.

Așa credem, că pacificarea nu e perfectă, câtă vreme există această secție în minister. În jurul alegerilor secția aceasta și-a îngâmădit atâtea păcate, încât chiar și numai acestea o

fac vrednică de a fi ștearsă din șirul instituțiilor existente.

În chestia naționalităților secția aceasta nu a luat nici o dispoziție meritorie. Din contră, a căutat, ca unele valuri ale chestiei naționale să fie întrebunțate, după-cum cereau interesele trecătoare ale politicii guvernamentale. Totdeauna, când opoziția iniția câte o acțiune mai energică în contra sistemului, acum nimicit cu deservire: secția aceasta alarma în gură mare presa ce-i stătea la dispoziție cu știri alarmante, și denunța în fața terei opoziția, că lupta acesteia pentru drept, lege și dreptate servește spre întărirea aspirațiilor ilioiale ale naționalităților.

Că așa a fost, n'avem să ne provocăm decât la discuția asupra libertății de presă și la luptele pentru pactul cu Austria, și în pendantul fiecărei voci mai energice opoziționale vom afla știrile alarmante inspirate de faimoasa secție. Domnul Jeszenszky negreșit își va mai aduce aminte la cetirea acestor rânduri de conspirația dela Karlsbad și de știrile revoluționare, lansate cu ocaziunea discuției, — pentru guvern atât de amară, — asupra premiului de zăhar, deși cu aceste știri s'a usat secția și tocmai ele s'nt motivul că nici pe broșuri, nici pe alte acte eșite din secție nu mai dă nimica cel-ce cunoaște împrejurările și are puțină pătrundere politică.

Și pentru-că aceasta e situația pentru secția aceasta, și pentru toate acțiunile sistemului apus neexcepționând nici chestia naționalităților: secția trebuie sistată simplu. Nu e nici o trebuință, ca în stinul președinției ministeriale să se mențină o instituție, care-și aduce aminte de „ministrul poliției”, cu totul imposibil în stat de drept.

În cele din urmă, legea prescrie cercul de drept și de activitate a miniștrilor singulari, și centralizarea, care a adunat în președinția ministerială presa, poliția, toate raporturile vieții economice, chiar și alegerile: nu are drept de existență în epoca legii, dreptului și a dreptății.

Secția aceasta nu mai are drept de existență; s'a totit împreună cu conducătorul ei. Readucerea exceselor naționaliste între bariere legale, nu se face prin astfel de instituții de ex-lex. Președinția ministerială e o instituție cu mult mai înaltă, decât să se poată menține prin detectivismul introdus de școala sistemului dus pe pusti, așa ca toate miniștriile să fie puse sub control polițial.

Îți sună rău cărțile, dle Jeszenszky!

Res Hunedorenses.

(Urmare și fine).

Ce privește alegerea la postul devenit vacant prin pensionarea domnului Grecu, poate fi drept ca a candidat și un Român și drept că dl Kirinyi a fost aclamat, dar' cu toate acestea e foarte cinică constatarea, că alegerea lui Kirinyi e a se atribui alegătorilor și lui dlui prim-pretor.

Declare dl Pietsch pe cuvântul seu de onoare, că nu a influențat și nu a capacitat alegătorii, — așa numai în chipul și felul obișnuit la administrația ungurească, — în favorul compatriotului seu, că voința alegătorilor nu a metamorfozat-o și n'a exercitat și cu mijloace permise și nepermise nici o ingerență în favorul candidatului seu.

Aceste observări se pot face și privitor la alegerea notarului „uj magyar” la Russ.

Cine cunoaște practica alegerilor de notar e în clar cu aceea, că prim-pretorul avându-și candidatul seu, lansează întâiu numele candidatului și dacă acela n'ar fi bine primit, se începe capacitatea așa cum cu de-a sila, dacă aceasta n'ar succeda apoi vin manoperele cu candidarea.

Toată lumea o știe că Jidanul din Russ a fost favoritul dlui Pietsch, toată lumea știe, că dl Pietsch a mișcat toate petrele pentru reușita lui, și că fără dînsul notarșelul nostru putea să-și iee catrăfulele spre Palestina.

Ce privește slăbiciunea alegătorilor și în special a preoției din țara Hațegului (onoare excepțiilor), apoi cu durere trebuie să constat și cu rușine trebuie să înregistrez, că e la culme. O preoție mai servilă, mai lașă, se caută.

Publicul cetitor s'a putut convinge și până aci cât de slăbuță e apărarea ce i-o face „Aliance” dlui Pietsch, ea se bazează pe pură interverție, n'ade, nu vede, numai actelor dlui Pietsch le dă crezământ. „Quod non est in actis, non est in mundo”. Așa stăm și cu abizele dlui Cornea. Actele zic una, faptele alta.

Declare dl Pietsch pe cuvântul seu de onoare, că n'a provocat de repetate ori pe domnul Cornea, ca să-și ceară pensionarea, că nu l'a amenințat cu aceea, că-l declară de nebun, ba că-l pensionează din oficiu, declare cu un cuvânt, că dînsul n'a intimidat pe numitul notar și că acela de bunăvoie și-a cerut pensionarea. Dacă dl Pietsch va face declarațiunile pomenite și le va întări cu cuvântul seu de onoare, s'nt gata a-i da satisfacțiunea, pe care dînsul numai și-o dorește. Până atunci fie-mi permis a crede ce toată lumea știe.

În fine ce privește afacerea podului dela Covragi, care după-cum spune și „Aliance”, este ceva unic în întreaga lume, apoi și în privința aceasta își are dl Pietsch meritele sale, înzădar să lăpădă de ele. După-cum s'nt informat, sub antecesorul d-sale, actualul deputat Mara nu se făcea silă oamenilor și nu se pedepseau, pentru-că nu treceau peste podul domnilor dela Bretea și nu plăteau vamă.

Ca să avem o iconă fidelă despre Măria Sa (!?) dl prim-pretor Pietsch, cred că nu e superflu a denunța și următorul fapt foarte caracteristic:

Când în urma multor și gravelor pedepse dictate din cauza podului, oamenii începuseră să murmure, administrația sub pretext de opunere a deținut și a adus în fere pe cei mai de frunte locuitori din Covragi la Hațeg, predându-i judecătoriei spre închidere preventivă. Primarul comunei Ioachim Nălațan, văzând nedreptatea strigătoare la cer, s'a întrepus la judele incurcent care în urma intervenției primarului, — convingându-se că deținerea nu e motivată, — a eliberat pe s'rmăni și nevinovații oameni.

Răsplată primarului a fost, că dl Pietsch imediat l'a destituit din post.

Acestea toate s'nt fapte sevrșite de nevinovatul solgăbiru Pietsch și sbirii sel.

Dr. A. G. Vlad.

Chestiuni bisericesti.

Din protopresbiteratul Vârșetului.

Stări anormale.

Organismul atât de frumos al bisericei române ort-or. pus în lucrare de aproape trei decenți, ar trebui să producă rezultatele așteptate de progres pe toate terenurile vieții noastre bisericesti.

Școpul sublim al cultului religios și morale spre care trebuie să fie îndreptate toate acțiunile bisericei vii a lui Christos, prin organizația noastră liberală s'ar pute ajunge cu ușurință, dată fiind elementarul conducătoare posibilitatea de-a pune în lucrare mijloacele necesare în cele mai largi pături ale poporului credincios.

Lucrarea conștiențioasă în spiritul constituției bisericesti și aplicarea dreaptă, nepărtinitoare a principiilor și dispozițiilor cuprinse întrinsa s'nt unicele mijloace, cari pot conduce la școpul mareț.

Dacă vom privi însă la mersul afacerilor din biserica noastră, rămânem uimiți de stagnarea generală ce se observă în toate părțile.

Constituția bisericei noastre, în casuri nenumerate este în sus nesocotită, ear' în jos neînțeleasă.

Cei-ce datorie ar ave să vegheze cu neadormire, ca această constituție să nu fie din nici o parte jignită, ca dispozițiile ei să se execute în toate părțile și la toate ocaziile cu cea mai mare scrupulositate, de multe-ori tolerează, ba concurg chiar la nesocotirea ei.

Micile interese personale s'nt firește acele porniri cari fac stricăciune interesului mare comun. De acele neputându-se desface cei-ce conduc afacerile noastre, nu pot îmbrățișa cu toată căldura, cu tot zelul și cu toată iubirea — deamă — interesul obștei.

Astfel apoi toate lucrurile noastre, cari dorim să se facă numai pentru binele comun, ca condiție indispensabilă de progres, le vedem spre cea mai mare mahnire și durere isvorând din interese egoistice și private spre folosul îngust al singuraticilor.

Aceste stări anormale s'nt — de sigur — importate dela administrația statului nostru, care este atât de înfiară din partea tuturor oamenilor de bine. Ele tind, prin concurența zilnică ce fac acelei administrații, să ne nimicească cele mai frumoase instituții ale noastre, câștigate cu grele și mari încordări din partea providențialului bărbat Andreiu b. de Șaguna.

Ivite la început cu sfială, ca ori-ce faptă a ilegalității, acum sfiala a trecut și faptele ilegale ne copleșesc pe zi ce merge, încât trebuie să cugetăm cu toată serioșitatea la delăturarea lor, dacă nu vom să ajungem acolo, unde în mod fatal duce nesocotința legilor proprii și propriului interes comun.

Conduc numai și numai de binele neamului și al bisericei mele, cărora cu toată desinteresarea trebuie să jertfim totul, voesc să arăt dintre stările anormale, cari au început a se înrădăcina în biserica noastră, numai o parte, pentru-ca cei competenți să-și satisfacă sfintelor datorințe și să saneze din rădăcină răul ce a început să ne bântuie.

Mă mărginesc drept aceea asupra stărei anormale din protopresbiteratul Vârșetului, care pretinde un grabnic remediu. (Va urma).

Chestiuni școlare.

Convocare.

Cercul filial Ardușat-Someș al „Reuniunii învățătorilor gr-cat. rom. din archidiaconatul Sătmărulei”, conform deciziei adunării generale ținute în Bicău, își va ține adunarea sa de primăvară în Lipou, la 13 Aprilie st. n. a. c., la care cu toată onoarea invităm pe MM. OO. DD. preoți — directori școlari — pe st. domni membri ordinari, onorari, părinți și pe toți binevoitorii învățămîntului nostru poporal.

Ordinea de zi:

I. La 8 ore a. m. Sf. liturgie oficiată prin m. on. domn paroh local pentru repausul Împărătesei și Reginei Apostolice Elisabeta. La capătul liturgiei „parastas” solemn pentru membrii reșoși ai Reuniunii. — II. La 9 ore propunerea practică a dlui învățător din Lipou cu elevii școlari. I. Din „Fisică”: despre „căldură”. 2. Din „Istoria patriei”: „Colonizarea Romanilor” conform punctului IV. din protocolul comitetului central. — III. La orele 10 deschiderea adunării. — IV. Cetirea și verificarea protocolului adunării anterioare. — V. Critica propunerii practice. — VI. Raport prezidial despre activitatea Reuniunii. — VII. Raportul cassarului. — VIII. Raport despre starea bibliotecii. — IX. Constatarea absențelor. — X. Pertractarea școlilor pentru absențările dela adunarea precedentă. — XI. Cetirea criticilor asupra elaboratelor din adunarea trecută prin d-nii Andreiu Soran și Nichita Cîrș. — XII. Cetirea elaboratelor despre tema defăiță prin comitetul central: „Starea actuală de învățământ în fiecare cerc filial”. — XIII. Colectarea taxelor dela membrii Reuniunii. — XIV. Constatarea restanțelor de taxe. — XV. Diverse propuneri. — XVI. Defigerea locului adunării viitoare. — XVII. Închiderea adunării prin prezidiu.

Sasari, la 10 Martie 1899.
Alexiu Pop, Teodor Irimias,
par. gr-cat., not., cassar al reun. inv. fil.
pres. al reun. inv. fil. învățător în Ardușat.

Cronica zilei.

Sibiu, 3 Aprilie n.

În onoarea distinsiei tragediane Agata Bărescu, după-cum cetim în „Gaz. Trans.”, se va aranja în Brașov o serată declamatorie-musicală, Vineri, în 7 Aprilie st. n. Serata se va da în sala de concerte și promise a fi cât se poate de interesantă, mai ales că 2-3 numeri din program s'nt rezervați anume pentru d-soara Bărescu, care pe ziua seratei va sosi la Brașov și va delecta publicul cu declamațiuni cum numai dînsa știe să delecteze. După producțiune urmează dans.

Hymen. Dl Gr. Cantacuzino, fiul dlui G. Gr. Cantacuzino, din București, s'a fîdanțat cu d-soara Alexandrina Palladi, fiica dlui căpitan Th. Palladi.

Neecrologie. Primitiv următoarele anunțe funebre: Alexandru Nemes, jude reg. în pensiune, ca soț; Emilia, ca fiică; Ana Filipan. S. Szilasi, ca mamă și Dr. Emil Filipan, protomedic com. on. și medic cercual, ca frate, cu inimă frântă de durere aduc la cunoștință celorlalte rudeni și cunoscuților, că mult iubita soție, mamă, fiică și soră Elena Nemes născ. Filipan, după un morb mai îndelungat, împărțită cu Sf.

FOIȚA „TRIBUNEI”

Dragoste, ură, uitare...

Gândiri și amintiri.

S'nt atâtea probleme uriașe ale vieții, cari frământă și fac să strălucescă de făclia adevărului mințile cugetătorilor din toate timpurile. Literarii înțregi păstrează luptele intelectuale a mii de minți și milioane de cetitori să îndeletnicesc căutând convingeri sau distracție în cărțile celor cuminți.

Dar' este o problemă eternă și capricioasă, care ori-cât a-i căuta-o în cărțile savanților sau poezilor, — nu se rezolvă în veci de veci, totdeauna rămânând în pustiurile subiectivismului, în prăpăstiile și peșterile întunecoase ale nelămuritului...

Dragostea!... Cuvânt dulce și fermecător, simbol al fericirii așa cum vrea să o înțeleagă fiecare favorit sau victimă a șiretului cupidon...

Te-ai născut cu Adam și Eva, — dacă e să credem în creațiunea creștină, sau te-ai născut cine știe ce cimpanzi hidosi, — dacă e să admitem îndrăznețele teorii ale lui Darwin.

Ori-cum însă, fie că ești fiica frumoșilor prim-amorezați, fie că ești poezia prim-cimpanzilor, — tu fosta-i și rămâne-vei de-apururi expresia celui mai înalt idealism, întruparea sentimentelor celor mai dulci, creatoare... extetice, dar' și patroana (ori patronesa?) tuturor patimilor, icoana multor suferinți, coroana nenunțatelor păduri de spini...

De când e lumea, câte milioane de inimi nu s'au aprins de focul t'eu mistic,

câte speranțe nu s'au născut, câte vieți n'au înflorit, câte idealuri nu s'au zdrobit, câte inimi nu s'au sfășiat... pentru simplul sentiment între El și Ea?...

Poeți și filosofi, pictori și sculptori, artiști și... simpli muritori, toți s'au oprit în fața labirintului ce se zice „dragoste”, toți rătăciră în necunoscutele-i camere, toți se năzuiră să înțeleagă tainele acestei sublime... taine.

Până și legiuitorii, cu toată armadia de judecători și advocați căutără să fixeze barem o iotă din dragoste și în paragrafe reci codificară limitele ei, greșile și pedepsele ei...

Dar' curseră multe valuri de sânge, mări de lacrimi și vagoane de cerneală, — totuși dragostea a rămas ceea-ce a fost: o capricioasă problemă, care poate fi privită cât de obiectiv, dar' nici-odată nu acceptă decât judecăți... subiective.

Filosofii, în operele lor neperitoare, nu s'au ocupat și nu se ocupă atât de viețată, cât mai mult de moarte... Pentru-că viața-i flexibilă, de multe-ori o poți aranja cum vrei, — moartea însă e nestrămutată și nestăpănită...

Întocmai e cu dragostea. Filosoficește nu ne preocupă, atât ființa ei, cât mai mult... sfârșitul.

De ce și cu ce se termină iubirea?...

S'nt multe răspunsurile ce se dau. Dar' cele mai potrivite s'nt puține.

De ce se termină? Cine ar ști răspunde cu un principiu general? Din decepție, din plictiseală, din... nenorocire și din o multime de alte cauze și ne-cauze... Spre pildă, câte dragosti nu se termină, nu se rup... din flori de cuc?!

Cu ce se termină? Cu multe! De obicei, firește, cu ceartă, cu răceală, une-ori și cu păruială... Doar' s'nt fai-

moase, prin varietatea și caprițul lor, — scenele de ruperea dragostei!...

De cele mai de multe-ori — spun experții în chestie — dragostea se termină cu... ură sau cu uitare...

Ură, sentimentul cel mai contrar iubirii; uitare, sentimentul cel mai odios amintirii care face farmecul iubirii!

Eată încă una, din minunile neînțelese ale firei: farmecul vieții (dragostea) se se termine prin negativul ei (uitarea) sau prin brutalul ei (ură)!

Pe cuvântul meu, drept ar de zice: dragostea-i lucrul dracului și omu-i cel mai nostim... dobitoac!

Auzi dumneata! Să iubești și pe urmă... să uiți sau să urești ce ai iubit! Bree, dar' prost gust mai e și asta!...

Par'că mai adinea-ori scrisesem că afurisita asta de dragoste (bat-o pârda!nicul, — vorba lui!) nu tolerează nici o judecată obiectivă în ce o privește. Și am spus un adevăr, zic zău!

Dacă se potrivește la ceva vorba că „fiecare invață din pășania proprie”, — de sigur la dragoste se potrivește mai întâiu și mai bine.

Vrei să știi ce-i dragostea? Pofteste de o gustă (dacă se poate — cu lingura cea mare)!

Vrei să judeci ce-i dragostea? N'ai decât s'o rupi cu ea (de se poate cu scene cât de multe)!

Pentru-că numai așa, din auzite ori din cetite, n'o vei cunoaște în vecii vecilor! Doar' câte se spun și se scriu fără de știre și învoire... adevărului?

Dragostea-i chestie subiectivă, nu glumă. Si de vrei să ai onoare și fericirea (sau pacostea și nefericirea) de a o cunoaște, trebuie să i-te prezenți ca —

subiect. Chiar și ca obiect de i-te-ai prezenta, tot n'o vei pute cunoaște — obiectiv!

Așadar', să-mi destăinuiesc și eu câteva păreri subiective despre madam' dragostea...

S'nt băiat de omenie, franc față de onorabilă... opinie publică, dar' nepăsător de înalta-i judecată.

Și așa, nu mă voi deghisa în pielea (pardon de expresie!) acelor amorezați ai cochetei madam' Minciună, cari — ca să câștige cel puțin simpatii, dacă nu și altceva — declamă cu mult aplomb în scris și în vorbiri, ba chiar și în... Convorbiri (fie și literare!), că nu știu decât de... „dragostea dîntău și cea din urmă”...

Eu v'o spun franc. N'am fost atât de „idealist”, încât să iubesc... numai odată. Am iubit... odată, de două-ori, de trei-ori, de patru-ori... și așa mai departe etc. etc. etc.

Dar' nu voiui plictisă pe nimeni, vorbind de toate dragostele mele, lăsa-s'ar pustiu pe ele...

Și de ce? Ei, din motiv că s'nt cele mai multe de pe când eram copil, ear' despre dragosti copilărești, poți povesti cel mult... copilărie.

Azi însă am onoarea de a fi (mai mult sau mai puțin!) serios, și nu pot povesti decât despre... dragostele mele serioase (încât o dragoste poate fi... serioasă)!

Ah! Trăit-am numai două dragosti serioase (pe semne s'nt prea puțin serios, altfel aș fi avut mai multe!).

Două! Și amândouă la fel: ochi negri (superbi, cu strălucire divină); per negru (ca abanosul!); buze rumene (ca o cireșă nu tocmai coaptă, doar' și eu

eram — necopt!); trup ca și al Venerii de Milo; minte ceva mai genială decât a Minervei, etc. etc.

Și fericirea a fost la fel, în ambele iubiri: aceeași declarații (cu cuvântul, cu condeiul și cu fapta — înțeleg în genuncherile!); aceeași visuri de eternă fericire; aceeași jurăminte de fidelitate până la moarte; aceeași declamări de învâpăiată dragoste, etc. etc.

Singur sfârșitul a fost felurit, — și asta „mi-a plăcut, ca o variație care „mi-a mai alungat plictiseala.

Pe o „Ea”, am uitat-o, — pentru simplul cuvânt că... m'e uitase de mai nainte. Și cum am uitat toată dragostea asta, nici n'am ce să mai vorbesc despre ea și despre „Ea”...

Pe a doua adorată „Ea”, n'am uitat-o... Și n'o uit, pentru-că-m'a costat atât de mult dragostea asta, încât, ne mai având... „ilusii” de cheluit, „Ea” m'a urit. Și dacă „Ea” m'e urește, nici eu n'o mai pot... iubi! Dar' nici despre această scumpă dragoste (față de și mai scumpă „Ea”) n'am la ce mai vorbi. Pentru-că nu-s din fire rău și nu-mi place să-mi aduc aminte de... ură.

Un lucru însă vi-l pot spune, sperând că-l veți lua cel puțin ca o morală fabulei (pentru-că și dragostea poate fi fabulă, când eroii s'nt niște... câni, ca să nu zic chiar dobitoace!).

Lucrul ce vi-l spun e judecata mea subiectivă și obiectivă despre dragoste:

Nu-mi place să uit, ca să nu fiu și eu uitat; nu-mi place să urăsc, ca să nu fiu și eu... urit (în ambele înțeleșuri), — ergo nu-mi iubesc!

Cluj, Martie 1899. Ascanio.

Taine, 'și-a dat blândul seu suflut în mâinile Creatorului, în 30 Martie st. n. 1899, la 4 ore p. m., în anul al 45-lea al etății și al 27-lea al fetei. Rămășițele pământești ale soun-pei decedate s'au depus spre eterna odihnă Sămbătă, în 1 Aprilie st. n. 1899, la 3 ore p. m. în cimiterul gr.-cat. din Năseud. Fie-i țărina ușoară și memoria eternă!

— Subscriși cu inima frântă de durere anunță moartea neașteptată a mult iubitei și neuitatei soție, mamă dulce, *Iuliana Pap n. Șura*, gr.-cat., în etate de 48 ani, după o căsătorie fericită de 19 ani, la 30 Martie st. n. dimineața la 3 ore. Rămășițele pământești a răposatei s'au așezat spre odihnă în cimiterul de Vezend, la 1 Aprilie st. n. a. m., la 11 ore. Fie-i țărina ușoară și memoria vecinică. Demetriu Pap, soț; Cornel Pap, Silvia Pap, Aurel Pap, Marțian Pap, ca fii și filică. Maria Șura măritată Talpos, soră, cu familie; Rafila Pap v. d. Selăgian, cu întreaga familie.

În Timișoara fetița Evreului *Slamnyuk* a murit de *versat negru*. Autoritățile orașenești au dispus pentru casa unde a murit fetița carantină de opt zile, punând de pază opt panduri înarmați și luând și alte dispozițiuni întru împedarea lătrii acestei periculoase boale epidemice.

Baronessa Hirsch, despre care amintiserăm în unul din numărul anteriori, că a făcut o fundațiune de un milion de florini, din interesele căreia se se dea împrumut fără camete oamenilor săraci din Ungaria fără deosebire de religie și naționalitate, — a murit alaltăieri-noapte în castelul seu din apropierea Parisului. Răposata s'a născut în Antwerpen în 1833. Din căsătoria cu baronul Hirsch a avut un băiat cu numele Lucian, care în 1887 a murit. După moartea acestuia baronul și baronessa au adoptat pe frații Arnold și Raimund Deforest, dintre cari cel mai mare e de 19 ani, ear' celalalt de 17 ani. De moștenitori ai averii sale baronessa a numit pe fratele-și Ferdinand Bischofsheim și pe cele două surori ale ei, ear' celorlalte rudeni le-a plătit încă până era în viață partea cuvenită din averea baronului. Fieci din florii a fiului ei Lucian i-a testat câteva milioane de franci. — Baronessa Hirsch a ajutat pe mulți oameni săraci de prin toate părțile lumii; a menținut fundațiunile făcute de bărbatul ei și a făcut și ea însăși multe fundațiuni, între cari cea din urmă e fundațiunea de un milion făcută pe seama săracilor din Ungaria. Răposata a fost de legea mosaică, dar' în actele de filantropie nu făcea deosebire de lege ori de naționalitate, ci tuturor lipsiților făcea pârțică din belugul cu care soartea o investise. Odihnească în pace!

Darul lui Dumnezeu a căzut asupra țeranului *Ferariu* din Broșteni (România), a cărui nevastă Floarea în zilele trecute a născut trei gemeni, cari toți se află în perfectă stare de sănătate.

O comună harnică și vrednică de imitat e comuna *Lila-română* de lângă Turda, o mică comună curat românească cu locuitori robusti, destoinici și activi, în număr cam de 600. Locuitorii acestei comune, ascultând de poveștile protului lor Teodor Bordan, au luat hotărâre solemnă, că *timp de un an nu vor bea vinars și alte beuturi*, sub pedeapsă de 5 fl. pentru cei-ce ar călca acest vot solemn.

O întreprindere de escrocherie operează din Amsterdam, publicând prin zărele nemțești și ungurești, mai ales în cele din Budapesta, inserate, că pe lângă taxe de 6 fl. lunar fiecare se poate face membru la un mare consorțiu financiar, ce operează îndeosebi cu losuri valabile în Austria și Ungaria, dând membrilor se se câștig anual de aproape 10.000 fl. Inseratele poartă semnătura: *Direcțiunea băncii comerciale și de credit în Amsterdam*.

Ministrul reg. ung. de comerț aflând, că sub această firmă se ascunde o întreprindere de escrocherie, avertisează publicul să nu se lase a fi tras pe sfoară.

Asentările în comitatul Sălăgiu se vor face în zilele din 5 Aprilie până în 6 Mai. Anume: pentru orașul Șimleu în 5 Aprilie, pentru cercul Șimleu în 6, 7 și 8 Aprilie; în Zălau (oraș) 15 Aprilie, în Zălau (cerc) 17, 18 și 19 Aprilie; Cehul-Silvaniei (cerc) 21, 22 și 25 Aprilie în Ceh; cercul Jibăului (în Jibău) 27 și 29 Aprilie și 2 Mai, ear' pentru cercul Crasnei (în Crasna) asentările se vor face în 4, 5 și 6 Mai.

Familie spornică. Primașul tatrului de lăutari din Oradea-mare, cu numele Ioan Bura, a compus pentru Archiducele *Otto* un marș unguresc. La scrierea în care primașul ruga pe Archiducele să permită a-i dedica dînsului marșul, faraonul Bura a primit dela Archiduce drept cadou o păreche de butoni de manchetă cu petri de diamante și o scrisoare de laudă. Acum arată cu mare mândrie butonii primiți dela Archiduce iubitor de muzică ungurească și dacă cutare-va îi face ofertul să-i cumpere butonii, răspunde astfel:

— Nu i-as da nici pentru cinci mii de florini, cu toate că am douăzeci și șapte de copii și cincizeci și șase de nepoți.

Evlavia domnitorilor, în acest timp de necredință și liberalism fals e în adevăr demnă de remarcă. Împăratul *Wilhelm* pe timpul când se afla în Ierusalim a trimis regelui *Albrecht* al Saxoniei următoarea telegramă:

„Cu mine împreună te vei bucura și tu, că azi pe pământul sfânt am binecuvântat biserica Mântuitorului. Credința mea e Isus Christos, răscumprătorul și mântuitorul lumii.

Bătrânul rege i-a răspuns prin telegrama următoare:

„Credința ta e credința mea, căci în Christos viează mântuirea mea acum și în vecii vecilor.

Morminte romane în comitatul Strigoniului. Cu ocaziunea săpăturilor conduse de societatea arheologică din *Strigoni*, s'a aflat în hotarul comunei Dorog un întreg cimiter de urne de pe timpul Romanilor. Deasemenea și în alte locuri de pe teritoriul comitatului s'au aflat morminte romane.

MAI NOU.

Deputat sinodal.

Ieri, la 10 ore s'a făcut în Lipova scrutinul privitor la alegerea de deputat sinodal. *Oclavian Putici*, subiect regesc în Recea a intrunit 903 voturi, și a fost declarat ales. Contra-candidatul *Dr. Ioan Suciu*, avocat în Arad, a avut 425 voturi. În 2 comune, Lipova și Labașin, nu s'a putut ține sinod; după protocoale au fost respinse în urma defectelor de formă.

După amezzi la orele 2, partida lui *Dr. Suciu* a ținut meeting de protestare în grădina „Bahne”. Partida învingătoare a făcut o manifestațiune de simpatie față cu protopopul Hamza, care bolnav fiind a trebuit să pazească casa.

Din România.

Intruniri.

Ieri avea să se țină a doua întrunire publică a opoziției, în București. Despre deursul întrunirii nu știm în acest moment nimic. O telegramă a lui *P. Lloyd* de Sămbătă exprima temeri de conflicte serioase.

Asemenea întruniri se proiectează a se țină în București în fiecare săptămână, și în fiecare oraș din țeară.

Corpurile legiuitoare.

Prolungirea sesiunii s'a făcut până la 5 Aprilie. Fiind timpul scurt pentru votarea legilor depuse, camera ține ședințe dela 7 dimineața până seara, cu mici intreruperi. Senatul a ținut ședință și ieri, Duminecă. Opoziția vine necontenit cu interpelații. E vorba să se facă o nouă prolongire a sesiunii.

Demisiuni.

Camera a respins și a doua-oură demisiunile dlor *Delavrancea* și *Costinescu*. Ei vor reperi și a treia-oură demisiunea.

Dr. Costinescu s'a retras și din gruparea „Drapelul”.

O nouă broșură.

„La Roumanie” spune, că o broșură franceză a apărut în Geneva contra dlui *Sturdza*. Tinerii Turci critică foarte aspru atitudinea dlui *Sturdza*, care a fost expulsat din București doi tineri Turci, rețuși în România. Broșura va alimenta, se vede, și mai mult lupta contra dlui *Sturdza*.

Dela „Asociațiune”.

Articolul nostru privitor la noua afacere a „Astrei” a produs adăncă impresiune.

Pentru a dumeri publicul ne grăbim a anunța că, după asigurările, ce ni-se fac, scrisese lui „Magyar Polgar” au fost umflate. Comitetul „Astrei” n'a luat nici o hotărâre, ci a cerut numai informațiune. Nici nu poate fi vorba ca comitetul să se dede la o astfel de imitațiune riscată. Hotărâre se va pute lua numai la 13 Aprilie, când se va țină ședința lunară.

ECONOMIE.

Grăul siberian amenință tot mai mult să inundeze piețele europene. Prin construirea căii ferate siberiane transportul în Europa se va face cu multă ușurință și astfel există deja temeri, că grăul siberian va face grăului nostru concurență foarte mare. Se zice chiar, din cercuri specialiste agrare, că deși numai o parte din amintită linie ferată este dată circulațiunei, totuși în timpul din urmă au sosit în piețele europene cinci milioane măși metrice de grău siberian. Se zice de altcum, că noua marfă e de calitate foarte bună și poate în toate privințele să iese concurență cu grănele noastre.

Institut pentru clasificarea lănezei. Ministrul de agricultură a înființat acum de curând în Budapesta un institut pentru clasificarea lănei, stând gratis la dispoziția oierilor și a publicului cumpărător. Chemarea institutului e, între altele, să dea ministrului deslușiri în privința cultivării și valorisării diferitelor soiuri de lână. În această calitate, recercat fiind, prin un exmis al sou va lua parte la statorirea principiilor referitoare la oieritul regnicolar; va coopera la clasificarea oilor lănoase și va lucra și instructiv pe terenul ovicului. Dă oierilor și comercianților ocaziune a-și câștiga opinie nepreocupată cu privire la valoarea și calitatea mărfii lor. În acest scop primește spre examinare lăni întregi, părți din lână, sau și numai bucle. În casuri de neînțelegeri între vînzător și cumpărător, la cerere, întrevine ca organ specialist. În fine are să promoveze în direcțiune științifică cunoașterea lănei, dar' astfel, ca prin aceasta să facă servicii și pe terenul practic.

Invitare de abonament

la

„TRIBUNA”.

Cu 1 Aprilie 1899 v. încep nouă abonamente lunare, ouartale, semestrale și anuale.

Domnii abonenți sînt rugați a grăbi ou reînnoirea abonamentelor lor, pentru regulata expediție a foil.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, oare începe ou prima și se termină ou ultima lună, după stilul vechiu.

Abonamentul anual costă 14 fl. — cr.
Abonamentul semestral 7 fl. — cr.
Abonamentul trimestral 3 fl. 50 cr.
Abonamentul lunar costă 1 fl. 20 cr.

Este în interesul dlor abonenți, oa adresele să fie însemnate oăt se poate de corect și legibil. Domnii abonenți vechi sînt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fașile, în care li-s'a trimis „Tribuna” până acum.

Administrațiunea

Bibliografie.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a scos într'o elegantă broșură interesantă studiul de *Max Nordau* despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor noștri limbajul frumos în care „Rosmarin” al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii noștri, căci în „Tribuna” s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână respirate prin atâția numeri de ziari, ci să fie colectate într'un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceatsa a împlinit-o „Tipografia” cănn a rețipărit articolul din „Tribuna” în broșura de față. În estensiune de 40 pagini tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografia” societate pe acțiuni în Sibiu.

„Trilby”, sensaționalul roman de *George du Maurier*, tradus de curând în românește de „Afim dela Tuscia” se află de vînzare și la librăria noastră. E un volum de 336 pagini, tipărit frumos pe hârtie fină, și elegant ajustat; foarte potrivit cadou de ocazie. Costă numai un florin (2 coroane.)

Manual complet de agricultură rațională.

De

Dr. George Maior,

profesor de agricultură la școala dela Fereștriu și la seminarul Nifon Metropolitul,

pentru usul școalelor speciale secundare și superioare de agricultură, seminarii, școale normale, studii particular și de consultat pentru apurătorii practici.

Cartea a fost aprobată de ministrul agriculturii, comerțului, industriei și domeniilor și subvenționată de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu”, de „Reuniunea agricolă a comitatului Făgăraș” și numeroase alte societăți științifice și economice.

Lucrarea cuprinde 4 părți:

Partea I. AGROLOGIA sau agricultura generală — 33 coale de tipar, avînd 217 figuri intercalate în text. Costă 5 coroane sau 7 lei.

Partea II. FITOTECHNIA SAU CULTURA SPECIALĂ A PLANTELOR, dimpreună cu fînațele și pășunile — 38 coale de tipar cu 202 figuri în text. Costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea III. ZOOTECHNIA SAU CULTURA VITELOR, dimpreună cu nutrițiunea vitelor, industria lăptăriilor și cunoașterea lănei, peste 30 coale de tipar, cu vre-o 200 figuri în text, diferite rase și specii de vite domestice, copiate după natură. (Se află sub tipar și va apăre până la finele lui Martie v.) Costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea IV. ECONOMIA RURALĂ. (Va apăre mai târziu).

Cartea este în 4 volume mari deosebite, formînd însă un singur tom și cuprinzînd tot ceea-ce privește agricultura, atât din punct de vedere științific, cât și practic, este scrisă într'un limbaj ușor, popular, cu termeni culeși din însuși graiul poporului agricultor. Ea se deosebește în mod esențial de produsele literare similare, apărute până acum în limba română, prin varietatea și cuprinsul ei, căci este cea dintăiu carte de specialitate, care ia concurență cu cele mai bune lucrări germane și franceze. Toate societățile literare naționale și revistele de specialitate au recunoscut unanim valoarea ei.

Ea umple un mare gol în literatura română de specialitate și n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui agricultor practic, mare și mic, cum nici din bibliotecile școlare și ale Reuniunilor culturale și economice. Prețul, față cu sacrificiile făcute de autor în adunarea materialului și munca depusă, este moderat.

Se află de vînzare la autor, București, strada Tudor Mihai 25 și la „Tipografia” noastră.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ”

editată sub auspiciile și din însărcinarea „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

de

Dr. Corneliu Diaconovich,

prim-secret. Asociațiunei.

A apărut fasc. XIII. al acestei mari publicațiuni, cuprinzînd articolele *Docan-Emeri*, la olaltă peste o mie. Și de astă-dă putem remarcă o lungă serie de articole de deosebit interes românesc. Amintim între altele biografiile: *Duda*, *Donici*, *Dora d'Istria*, *Dorobant*, *Dosofteiu*, *Drăgescan*, *Drăghiceanu*, *Drăghiescu*, *Drăgici*, *Droglu*, *Duca*, *Dudescu*, *Dulfu*, *Dumba*, *Dumbrava*, *Dunca*, *Eliade* (*Evolcan*), *Elisabeta reg.* (*T. Maioreseu*); apoi art. istorice: *Dorobanți*, *Dozsa* (*Trăia*), *Dragos* (*D. Onciul*), *Egiptul arheol.* (*Antonescu T.*), *musica egipt.* (*T. Cerne*); deasemenea găsim un bogat material de geografie: *Dolj*, *Dorna*, *Dorohoiu*, *Drăgășani*, *Dragomirești*, *Dunărea* (*Iannescu*). În fine mai amintim următoarele articole mai mari și mai interesante: *Doina* (*Băseanu*), *Drama* (*Densușan*), *Domeniul Coroanei* (*Robin*), *Durerea* și *Embrion* (*Vaschide*), *Educațiune* (*Velovan*), *Electricitate* (*Galucei*), *Emanapițiune* (*Florin*), etc. Atât apariția regulată a fasciculelor, cât și îngrijirea cu care este condusă această mare lucrare, ne îndreptățește la speranța, că prima „Enciclopedie Română” va fi terminată de curînd în condițiuni pe deplin mulțumitoare.

Abonamentele se fac la *W. Krafft* în Sibiu (deposit general pentru România: *E. Storck*, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumărare: pentru un tom broșurat fl. 10.—, compactat fl. 11.60 (în România lei 25.—, resp. 28.50).

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 1 Aprilie n. 1899

Sămînțe	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.		Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până		dela	până
Grău						
Băntăneș nou	75	9.66	9.70	76	9.75	9.80
Grău de Tisa	75	9.80	9.90	76	9.95	10.—
Grău de Pesta	75	9.75	9.8	76	9.90	10.95
Grău de Alba-Reg.	75	9.75	9.85	76	9.9	9.95
„Bacica	75	10.20	10.25	76	9.9	0—
Grău ung. de Nord	75	—	—	76	—	—
Sămînțe vechi ori noue						
Săcară	prima	70—72	—	73	7.95	—
Orz	de nutret	60—62	—	63	6.2	6.25
„	de vînare	62—64	—	64	6.40	6.60
Ovăz	de bere	64—66	—	67	7.40	8.60
Cucuruz (porumb)	bănt.	38—41	—	42	4.65	4.70
„	de altsoin	—	—	—	5.55	5.65
Mei	—	—	—	—	1.50	12.85
Hrișcă	—	—	—	—	4.25	4.60
Grău	Mart-Apr.	10.10	10.20			
Cucuruz	Sept.-Oct.	8.48	8.60			
Ovăz	Main.-Iun.	5.64	5.80			
„	Iulie-Aug.	6.80	7.00			
„	Mart.-Apr.	—	—			
„	Oct.	—	—			
rodute diverse						
Săm. de trif.	Lucernă ungurească	—	—			
„	roșie	—	—			
„	rafinat	—	—			
Uns. de porc	dela Pesta	54.50	55.			
„	dela țeară	—	—			
Slănină	avîntată	—	—			
„	afumată	51.	52.			
Său	—	—	—			
Prune	—	—	—			
Lictar	slavon, nou	—	—			
„	băntăneș	—	—			
Miere	brută	—	—			
„	galbînă străcorată	—	—			
Ceară	de Rosenau	—	—			

Cursul pietii din Sibiu.

Din 3 Aprilie a. 1899.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.46	vînd	9.50
Lătre turcești	—	—	—	—
Imperiali (15 R. aur)	—	19.—	—	19.10
Rele rusești 100 a	—	126.75	—	127.85
Galbeni	—	9.61	—	9.65
Napoleon-d'ori	—	9.50	—	9.55
100 Marcs germane	—	58.57	—	59—
Lătre sterling	—	11.92	—	12.02

Bursa de Budapesta.

Din 1 Aprilie n. 1899

Renta de aur ung. 4 1/2%	—	—	—	—
„ ung. val. cor. 4 1/2%	—	—	—	—
„ ung. val. cor. 6 1/2%	—	—	—	100.25
Imprumutul căilor ferate ung.	—	—	—	121.50
Americierea datoriilor căilor ferate de Oat ung. (I-a emisiune)	—	—	—	122.50
Americierea datoriilor căilor ferate de Oat ung. (II-a emisiune)	—	—	—	102.—
Bonuri rurale ung.	—	—	—	98.—
„ croate-slavone	—	—	—	98.—
Obligațiunile desp. regalilor	—	—	—	101.50
Imprumut cu premiu ung.	—	—	—	158.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	—	—	—	140.—
Renta de hârtie austriacă	—	—	—	102.50
„ de argint austriacă	—	—	—	102.25
„ de aur austriacă	—	—	—	128.50
Losuri austriace din 1860	—	—	—	160.25
Acțiunile băncii austro-ungare	—	—	—	955.—
„ de credit ung.	—	—	—	—
„ de credit austr.	—	—	—	—
Scrisuri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina”	—	—	—	102.—
Argintul	—	—	—	5.69
Galbeni împărătești	—	—	—	5.66
Napoleon-d'ori	—	—	—	9.50
Mărci 100 imp. germane	—	—	—	59—
London 10 Livres sterlingi	—	—	—	120.50

Bursa de Viena.

Din 1 Aprilie n. 1899.

Renta de aur 6 1/2%	—	—	—	—
Renta ung. v. c. 4 1/2%	—	—	—	122.20
Imprumutul căilor ferate ung.	—	—	—	100.—
Amortizarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (I-a emisiune)	—	—	—	122.—
Amortizarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	—	—	—	101.75
Bonuri rurale ung.	—	—	—	121.60
„ „ croate-slavone	—	—	—	98.—
Imprumut cu premiu ung.	—	—	—	199.—
Lezuri pentru regularea Tisei și Seghedin	—	—	—	158.—
Renta de hârtie austriacă	—	—	—	150.—
„ argint austriacă	—	—	—	102.45
„ aur austriacă	—	—	—	101.80
Lezuri austriace din 1880	—	—	—	126.20
Acțiunile băncii austro-ungare	—	—	—	180.35
„ „ de credit ung.	—	—	—	955.—
„ „ de credit austr.	—	—	—	—
Argintul	—	—	—	5.69
Galbeni împărătești	—	—	—	5.67
Napoleon-d'ori	—	—	—	9.56
Mărci 100 imp. germane	—	—	—	59.77
London 10 Livres sterlingi	—	—	—	120.—

